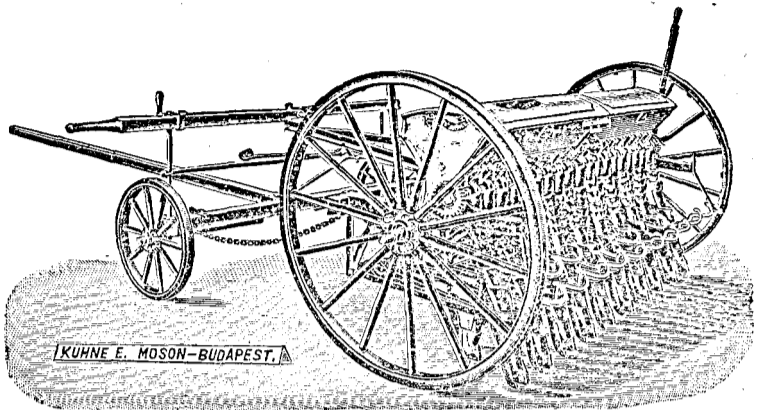

ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM

KOLOZSVÁR, 1906. SZEPTEMBER 16.

37. SZAM

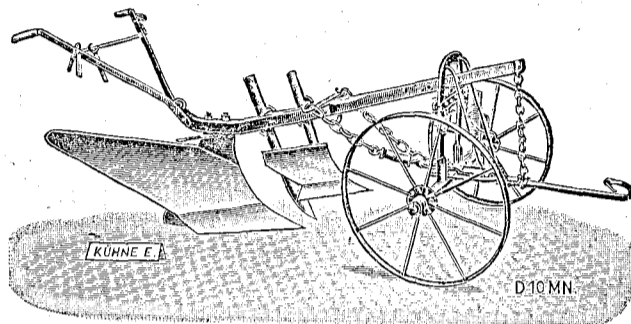
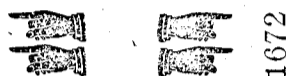

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

KÜHNE E. MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRA
BAN
FŐRAKTÁR: BUDAPEST

VI., VÁCI-KÖRÚT 57/a.

SZALLIT MINDENMŰ MEZŐGAZDASÁGI GÉPEKET ELSŐRENDŰ KIVITELBEN

KÜHNE E.

D 10 MN

AZ ŐSZI
IDÉNYRE:

EKÉKET

(UJDONSÁG BIPPART-
FÉLE ALTALAJEKE.)

HIRNEVES SORVETŐGÉPEKET
MŰTRÁGYASZÓRÓKAT, BURGONYAEMEMŐGÉPEKET, GABONATISZTÍTÓ
ÉS SZELELŐ-ROSTÁKAT, BORSAJTÓKAT ÉS SZŐLŐZŰZŐ-GÉPEKET.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a saint-louis-i világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Troda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szallit tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk. 1018.

Haszonbérbe adó

Szőkefalván (Kisküküllő-m.) a Br. Rothenthal Henrikné
szül. Wesselényi Margit bárónő
338 hold 534 □-öl szántó, 8 hold 845 □-öl kert, 337
hold 288 □-öl rét, 19 hold 609 □-öl szőlő, 135 hold
1098 □-öl legelő és 8 hold 529 □-öl földadó alá nem
eső területből álló

földbirtoka,

tiszti lakás és bőséges, solidan épített gazdasági
épületekkel együtt. Értekezhetni.

Sperker Ferenc

1773 földbirtokossal,
Lakik Szent-Demeteren, u. posta Nagy-Kend.

**Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb**

Mezőgazdasági gépek

1458

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A. GŐZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-I

magyarországi
vezérképviselősege:
Budapest,
VI., Teréz-körút 31.

1707.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMENY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A kiviteli piac tágítása. (Sz.)	449
A gép- és eszközkészítés.	450
A XV. tenyészállatkiállításról.	451
Harc a sertésvész ellen.	451
Új termelési irány a takarmányrépánál.	452
Új gazdasági akadémiák.	452
Tárca:	
Le Play. VIII. <i>Gőze Sarolta</i> .	450
Könyvismertetés:	
	453
Egyleti élet:	
Felhívás a gazdákhöz. — Szarvasmarhadíjazások Kolozsvármegyében. — Gyümölcsstermelők jutalmazása.	453
Vegyes közlemények:	
Felhívás a termelő gazdaközönséghez. — Kérélem. — A husvizsgálat országos rendezése. — Az erdőtörvény módosítása. — A Székelyföldi méhészet emelése. — A Kuria és a gabonarakár szövetkezetek. — Értesítés a komló-eladási áráról. — Hussertés a Székelyföldön. — Gazdatiszt keretetik. — Bérleti hirdetés. — Cselédjutalmazás. — Társas kirándulás Bukarestbe.	455

Hirdetések

= Jobb és =
megbízhatóbb
= magvakat =
nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
32 év óta

Mauthner
* **Ödön**

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat. 1002

A kiviteli piac tágítása.

(Sz.) Hogy a svájci mezőgazdaság az ország növekvő fogyasztási szükségletét saját termelésével kielégíteni nem képes, az általánosan ismeretes. A svájci nagyobb és kisebb parasztbirtokosoknak minden mozgékonyasága és intelligenciája és az általában okszerű mezőgazdasági üzem eredményei sem képesek erre. A svájci gazdák erőteljes szervezkedése, amely őket a vámtörvényjavaslatnál és az új élelmiszertörvénynél diadalra vitte, az önfenntartásból és azon vágyból származott, hogy az iparral és kereskedelemmel egyformán megvédelmeztessenek a mezőgazdaság érdekei. Ezt a célt a svájci gazdák egészen és teljesen el is érték, de ez nem változtathat azon a tényen, hogy Svájc mezőgazdasági terményszükségletének egyharmadát kénytelen a külföldről fedezni.

Svájc mezőgazdasági terményszükségletének fedezésénél főleg Olaszország, Franciaország, Magyarország-Ausztria és Spanyolország vesznek részt. Ezen utóbbi országgal Svájc a folyó év július 1.-e óta vámháborúban van, a Franciaországgal való tárgyalások pedig már július 15.-én a megszakadás pontján voltak. Csak a francia parlament kivánságára állapítottak meg egy utolsó terminust július végére hogy a megegyezés esetleg mégis létre jöhessen. Ha a megegyezés iránt való fáradozások — amint előrelátható — eredménytelenek maradnának, akkor a mi gazdáink részére elérkezne a legalkalmasabb időpont, hogy egyesülve és szervezkedve az így támadó hiányt betöltsék. Mert például: nem lennének képesek bortermelőink a Svájcban kizsorszoló, a múlt évben 683.000 hektoliterre rugó spanyol borkivitelnek legalább egy részét a maguk részére megkaparítani? Az élelmi és élvezeti cikkek megvágómarha kivitelére is alkalmas tér nyílik Svájcban gazdáink részére, ha a kereskedelmi összeköttetés Svájc és Franciaország közt megszakad; hiszen Svájc ezen cikkekből évenként mintegy 80 millió franknyit hozott be Franciaországból.

A következő kimutatás mutatja, hogy Franciaországból Svájcba az 1904. évben

(az 1905. év, amely az új vámkorszakba való átmenetel éve, nem vehető mértékadó) milyen értékű volt a mezőgazdasági termények kivitele. Ez a kimutatás arra intheti a gazdákat, hogy a Svájcba való fokozott kivitel idejében vegyék szemügyre és ahoz alkalmazkodjanak. Bevitt ugyanis Franciaország Svájcba:

	Érték millió frankokban
állattakarmányt	276
növényeket, magvakat, szénát	410
vajat	430
tojást	160
hust	700
baromfit	460
gyümölcsöt, szőlőt	360
főzeléket	200
darát, lisztet, gabonát	900
bort	630
lovat	250
ökröt	1420
tenyészbikát	180
sertést	520

Ezek a számok talán alkalmasak lehetnek arra, hogy Magyarország mezőgazdasági köreinek figyelmét is fölkeltsék és rábírák a meglevő szövetkezeteket, hogy a Svájcba való kivitelre fokozottabb mértékben törekedjenek, a gazdákat pedig arra, hogy ezen célra ad hoc, vagy állandó szövetkezetekben tömörüljenek. A svájci fogyasztók gyors és jó kiszolgálása mellett ezen országban a jövő kivitel biztos alapjai lennének lerakhatók.

Ha azonban Svájc és Franciaország között való kereskedelmi viszonylatok nem szakadnának is meg, a termelőket mégis ösztönözni kell arra, hogy a svájci piacot az eddiginél nagyobb figyelemben részesítsék. Ha az állatok és a mezőgazdasági termények egy része számára nagyobb piac nyílnék meg, akkor a magyar és osztrák gazdák Németországnak az árakra gyakorolt befolyásától megszabadulnának, ami által némely mezőgazdasági termény ára javulhatna. Hogy Svájc mily mértékben képes a mezőgazdasági termékek fogyasztására és vásárlására, azt az alábbi statisztikai kimutatás bizonyítja, amely Svájc

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Gabona osztály.	Vetőmag osztály.	Gép osztály.	1006
Erőtakarmány osztály.	Gazdasági anyagosztály.	Biztosítási osztály.	
Tenyészállat osztály.	Borgazdasági osztály.	Dijszabási osztály.	
Szövetk. sertésbiztosítás.	Háztartási cikkek.	Baromfitenyész. cikkek.	

Alaptőke: 711,400 kor. Tartalékalap: 230,000 kor. Forgalmi visszatérítési alap: 118,773 korona. Tagok száma: 1299.

- I. Az „aratási és cséplési“,
- II. az „őszi vetőmag és virág“,
- III. a „szüreti és borgazdasági“

idény-árjegyzékeink megjelentek és azokat kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

egész bevételét tünteti föl és abban a mi kiviteli részünket.

Összes bevétel: Magyarország, kivitelezés:		
Gabona, hüvelyesek, liszt, stb	6,368,464 mm.	55,754 mm.
Főzelék, gyümölcs, növények	609,787 »	46,063 »
Vágó- és igásállatok	237,601 db.	15,805 db.
Állatok	2,051,690 Hl.	15,622 mm.
Állati termékek	218,200 mm.	15,957 »

Ezek a számok mutatják, hogy az országok kereskedelmi versenyében a magyar mezőgazdasági termelésnek még tág tere van az érvényesülésre, ha köreiből egyszerűen a tette határozzák el magukat. Ehez azonban az kell elsősorban, hogy Svájcnak országát és lakóit, szokásait és szükségleteit megismerjük és ezen ismeretek alapján alkalmas kereskedelmi összeköttetést létesítsünk. Hogy azonban ezt kihasználhassuk, a vasuti szállításhoz kell gyorsabbá és megbízhatóbbá válnia. Olyan termékek, mint főzelék, burgonya, vaj, hús és még az állatok is, nem bírnák ki a Svájcba való szállításhoz a mai lassu szállítási módot. A termelőknek tehát ezen állapotnak megváltoztatására kellene befolyásukat érvényesíteniük és különösen a szállítási költségek mérséklésére kellene törekedniük, mert hiszen a szállításhoz való haszon az állam vasutainál nem öncél lévén, a vasutak rendeltetése az állam szempontjából is az, hogy a termeléssel foglalkozó polgárok általuk minél nagyobb jövedelemhez juthassanak.

A gép- és eszközkiállítás.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület „állattenyésztési” szakosztályának e hó elején lefolyt 15-ik kiállítása méltó utóda volt a megelőzőeknek. sőt a megkívánható haladásban fokokkal jutott előbbre: így mondják a régen figyelő szakkörök! A múlt században tisztán állatkiállítások rendezettek, de mindinkább érthetővé vált, hogy a nagy gazdaközönség — tehát nemcsak a laikus látogató közön-

ség! — bizonyos gazdasági háttérrel, élénkebb keretű kiállítást is kíván, a hol esetleg mezőgazdasági szükségleteit is beszerezheti. Így jutott egy gépkiállítás rendezésének eszméjére az E. G. E. titkára, ezen eszme az akkori egyleti elnökség: Szabó József főrend, br. Bánffy Ernő, br. Jósika Gábor pártolása mellett a választmányi ülésen átment: de az egyleti elvi támogatáson túl tisztán *Tokaji László* E. G. E. titkár fáradozásának, ügyismeretének (s mondjuk ki risikójának) eredménye mindjárt az első kiállításban oly magas fokot mutatnak, hogy méltó párja a gépkiállítás a 15-ik állatkiállításnak. Nem tagadható el az érdem a hazai kiállítóktól és gépgyárosoktól sem, s hogy ezek szívesen s oly nagy számban jöttek a kiállításra, s sok érdeme a kiállítási jurynak, a mely a jeles gazdának ismert Gruner Károly elnöke alatt mindig a legszakszerűbben dolgozott, s mely juryben a kolozsvári gazdasági akadémia tanári kara, s általuk nevelt gazdatiszti kar jelesebbjei képezték a gerincet.

Szemlénket a *talajmivelő* gépekkel kezdjük: ha talajunkat jól megmunkáljuk, gondoskodunk a jó termésről magunk s állataink bővebb táplálkozásáról, de jobb eszközökkel forgatva a talaj kincseit is, a nemzeti vagyon szaporítását mozdítjuk elő; Jurenak Miklósnak (Budapest) ekéi régóta híresek, kombinált kerti eszköz s földmivelő gépei — feltűnést keltettek; a Bächer Melichár ekék hazarésznél is kedveltek s elterjedtek; Clayton és Shuttleworth cég gyártmányai önmagukat dicsérik; Khüne E. mosoni gyárosnak szintén sokirányú s hasznos tárgyai voltak; a *resicai* gépgyár újabbán hódít az erdélyi részen s kiválóan könnyed szerkezetű ekéi. A kiállítás első napján gőzeke bemutatás sajnós elmaradt, a gazdasági akadémia telepén.

Vetőgépekben még mindig szűkölködik hazarésznél mezőgazdasága, s ez a panasz a nagy birtokokra is áll. Még a szász földön (tehát nem megyünk messze) a hegyoldalokon is nem ritka a vetőgépmunkája, addig sok

nagy birtok sik területein is bizon a Gligor vetőmarka jóvotából zöldül az egyenetlen vetés.

Az első magyar gazdasági gépgyár részvénytársaság (Bpest) „Mezőhegyes” igépe jó alkotmány, Bächer Melichárék is kiállították az ő pontos szerkezetüket; Mac-Cormikék kukorica vetőgépe igen fontos a mi tengeri termelő vidékeinken; a Khüne-gyár sokféle használhatóságú vetőgépei már is terjednek nálunk; az *Agraria* hengerei. boronái kitűnők, bizon e téren is még sok a tenni valónk, pl. a hengert a kisgazdáink alig ismerik!

Hazarésznél az *aratás* tisztán munka, mert gondos munkáskéz végzi: sajnós azonban, hogy a kivándorlás révén sokféle ritkul a dolgozó nép s *arató gépekre* mind több szükség van: e téren Maccormikék állítottak ki nagyon szép kollektívát, s nagyon tartós ügyes szerkezeteket a *magy. kir. államvasutak* gépgyára is! *Cséplőgépekből* is kitűnőket mutatott be ezen cég, Szabó Béla Utóda benzinnemű motoros cséplőgépe érdemelt sok dicséretet, Török Árpád apahidai gépésznek találmányát, löherrefejtő kosárbetétet találták sokan alkalmasnak; ugyancsak dicsérték Buzáth Ignác (Székelyhid) kosár betétjeit s kukorica tépő gépét.

Simonffy István kolozsvári gépgyárosnak kisebb gazdasági gépei tűntek fel; Popper E. tüzelő rostélyát találták szakemberek célszerűeknek; Wolfner Gyula gépszijai dicsérték a magyar ipart.

Kisebb gépek téren a *Kalmár-féle* rosták most is közfelfűnést arattak, de elismerték losonci Basch Miksa javított vetőgépei hasznosságát is. Dr. *Barna Balázs* gazdasági akadémiai s. tanár „*Granaria*” *zsizsik* rostája célszerűen vált be s aranyérmét is nyert.

A *motor ipar* ezuttal is szépen volt képviselve: simán dolgoztak a *Vohanka-féle* nyersolaj motorok, Mac-cormick benzinnemű lokomobilja kitűnt, Beck és Gergely (Budapest) sokféle felszerelésű benzinnemű motorait sokan dicsérték; az államvasutak benzinnemű lokomobilja is igen tetszett.

A *vegyes kiállításban* elsőhelyen állott a székszárdi selyemtenyésztési felügyelőségnek tanulságos kiállítása: bizon e téren Erdély

AZ „ERDELYI GAZDA” TARCAJA.

Le Play.

Irta: **Geöcze Sarolta.**

VIII.

Le Play e fölfogása a mai feminiszta áramlattal ellenkezik, de megegyezik a természet törvényével s az emberi lélek természetes hajlamával. S ha a mai viszonyok a nőt oda kényszerítik, hogy tüzhelyét és családi körét elhagyva, a nyilvános élet küzdőterére lépjen s a létért való kegyetlen harcban ő is részt vegyen: annak oka mai társadalmunk erkölcsi betegségeiben rejlik. A testileg degenerált, erkölcsileg gyöngé, modern társadalom nem képes a nő jövőjét a család körében biztosítani; nem a természeti hajlam, hanem a kegyetlen kényszer üzi ki a nőt az otthon köréből.

Megszivlelésre érdemes, a mit Le Play e hatodik fölételről mond: A fiatal emberek nem feszítik meg erejüket állandó otthon megszerzésére, sem a többi üdvös szokást be nem tartják, ha az egész társadalmi szervezet a házasság szentségére nincs alapítva. Ez minden boldoguló társadalom alap köve volt; s a melyik nép ezt a talpkövet kilökte maga alól, az süllyedésnek indult, ha műveltsége még oly

ragyogó, ha hatalma még oly nagy volt is. Ma is, valamint a múltban, a társadalmi épület egyik záróköve a nőnek megadott tisztelet.

Franciaországot ennek feledése gyöngítette el. Az angol-szász és germán fajokat ennek élő tudata tette nagygyá. A francia törvény a nőt a csábító ellen nem védi. A porosz törvény szerint a hatóság a csábítást hivatalból tartozik üldözni. Az angol fölfogás szerint a házassági ígéret a legszentebb szerződés. Az Egyesült-Államokban törvény kötelezi a csábítót, hogy hibáját jóvá tegye; vagy súlyos anyagi kárpótlással tartozik.

De Le Play megállapította azt is, hogy a nőnek a tüzhely mellett való maradása még anyagi szempontból is hasznos. A nő otthon, a háziipar és munka révén, oly termékeket állítanak elő, melyek a családra értékesebbek, mint a bér, a melyet megkeresnének. A férfiak és fivérek pedig a nők állandó jelenléte és godossága által kedvessé tett otthonban új erőt merítenek a munkához, jellemük ott megedződik s még műhelybeli munkájuk is sikeresebbé válik.

A *kormányzat*. Le Play nem a doctiner szabadelvűségért, hanem a valódi szabadságért lelkesedik; eszménye az egyéni erő kifejtés s a családok függetlensége: tehát a kormányzatban is a *legteljesebb autonómia* hive, mert az egyén

nemesebb tulajdonságait az fejleszti ki legjobban; a visszaélések orvoslását az könnyíti s a közszabadságnak is az kedvez leginkább. A központosítást s az azzal járó bürokratizmust és állami mindenhatóságot egyenesen nemzeti veszedelemnek, a romlottság melegágyának s a faj erkölcsi elkorcsosításának tartja. Soha a Le Play i tanítás helyességét példa úgy nem igazolta, mint a mi alkotmányos küzdelmünk története az elmúlt esztendőben. Mintha csak a mi vármegyei intézményünkről írta volna a fönti sorokat; mintha csak a nálunk elkövetett tulkapásokat akarta volna jellemezni.

Hanyatló nemzete elé, mely az állami mindenhatóságnak minden helyi szabadságot föláldozott, Anglia példáját tartja, melyet ép a helyi szabadságok tisztelete tett társadalmilag erőssé s a világ első nemzetévé. Franciaországot ép a bürokrácia tette tönkre — mely mindenféle kormányzat kész szolgája. akár törvényes az, akár törvénytelen. (Akár csak a múlt év történetét olvassuk!). A központosítás s az állami mindenhatóság, minthogy a polgárokat még a gondolkodás alól is fölmenti s az önálló cselekvéstől elszoktatja: elpetyhüszti és megbénítja a nemzetet. A helyi kormányzat szerveinek az erkölcsi felelősséggel együtt visszaadni a cselekvési szabadságot, vagyis az életet, melytől azt a senkinek nem felelős bürokrácia a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruháttárol (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokról előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

szelid klímájú völgyeiben sokat lehetne tenni az asszonyi munkáskéz foglalkoztatása érdekében; az arad-csanádi vasutak gurahonci cserepei kitűnők voltak; a magyar mezőgazdák szövetkezete borgazdasági gépeit s baromfitenyésztési eszközei általán feltűntek. Szenes Károly eternit palait máris dicsérték s sok-sok nézője volt Predmerszky József budapesti cég gazdag baromfitenyésztési kiállítása, melynek közepén a költetőgép javában dolgozott s a nézők szemeláttára bujtak ki a csirkék: a baromfitenyésztési eszközök csoportja — jó rendezettsége sikeres bemutatása *Fászberényi* András s. intéző érdeme; a Schlick cég aszaló berendezései jóknak találtattak, Bárdi József acetylen lámpái iránt is sokan érdeklődtek; orosházi Kristó cég téglái dicsértettek. Az *Alfa-Separator* gazdag gyűjteménye kiváló volt, ezen cég az erdélyrészi tejgazdaság emelésében már sok eredményt mutathat fel; kolozsvári Babos cég vaseszközeinek sok vásárlója volt, Schwartz Jenő kolozsvári gépész kazáncső tisztítóját szakértők kiemelték; ugyancsak kolozsvári Szeszák cég bemutatta a Hegyeli Endre ügyes találmányát, a mentőkészülékkel ellátott állati vérszfeket; Schottola féle pince gazdasági cikkek kiemeltettek, s Kulisseky kolozsvári mézpergetője tetszett a méhészközönségnek; Léber Gyula sodrony munkái általán dicsértettek.

A háziipar köréből: messze kimagaslottak a választói kosárfonó (paraszt) szövetkezet téli munkásságának eredményei, gyönyörű és kényelmes (vesszőfonatu kertibutorok, melyek nemcsak olcsók, de jóknak is találtattak s így sok megrendelésre tettek szert; csinosak voltak Borsai Samuné forgácskalapjai, s a nagybányai nőegylet gyékény készítményei; Csorba Samu Brassóból, csángó himzett árukat mutatott be, s működést fejtett ki a kolozsvári első erdélyi *cirokseprű*-gyár, de sok mintát is állított ki. Panaszt is hallottunk itt, hogy az erdélyi gazdák alig termelnek cirokot! Streck József (kolozsvári) világító készüléket mutatott be ügyesen, Burger Frigyes kolozsvári droguista vadon termő gyógynövények szárított gyűjteményével tett jó szolgálatot; Faragó Béla gazdag fajburgonyagyűj-

megfosztotta: Le Play szerint a közigazgatási reformnak ez nehéz, de elengedhetetlen feltétele.

***

Ime, főbb vonásaiban Le Play tanítása, melyet a közelmúlt eseményei úgy a Szajna, mint a Duna partján megdöbbenően igazoltak. Nemzete nem hallgatott rá s most azt keserüli. Nekünk még nem késő szavát megfogadni. Balga nemzet az, mert saját életgyökereit vágja el, a mely a századok viharait kiállt intézményeit meg nem becsüli. És bármely társadalom boldogulása még gazdasági téren is állandó csak úgy lehet, hogyha az erkölcsi alapjához hű marad.

Budán most leplezték le Szent István szobrát. Az az intézmény, a mit ő alkotott: a vármegye, még csonkán is meg birta védelmezni alkotmányunkat. Az az erkölcsi alap, a melyre ő állította a nemzetet: a keresztény erkölcs, kilenc század óta meg nem ingott. Ezeket kell erősítenünk a modern haladás minden vívmányával. Ez a nagy intellektus szól felénk a Le Play-ünnepből.

(Vége.)

teményével szerepelt. Nagyon csinosok s finomak voltak ifj. báró Wesselényi Miklósné konzervei, s gazdag sokoldalú a dévai Transsylvaniai konzervgyár gyűjteménye. Ezzel ugyan nincs kimerítve a gép- és eszközkiallítás, de szűk terünk csak azt engedte meg, hogy a mezőgazdasággal szoros kapcsolatba levő tárgyakat említhessük föl.

Szükséges-e, hasznos-e ilyen kiállítás? Kérdésnek a közelmúltba kell visszatekintnünk. Kinek inkább módjában van bazarészünk vidékein, gazdasági terein, majorban és udvarokban jár, az igazolhatja, hogy mindenütt akad már új gép vagy eszköz. Ez az érdeme meg volt az előző kolozsvári kiállításoknak s az azt követő dicsőségmentári s a tavalyi nagyenyedi gépbemutatóknak. Nemcsak a gyakran utazó birtokos osztály szerez már gépeket, de a kisebb birtokos is. Kivált miután már az új gép hasznát a nagybirtokosnál megleste. Szinte Isten áldása, hogy pl. a jó ekék az utolsó 8-10 esztendőben megkészszerződtek, a kiállítási divat óta szaporodnak még a boronák, vetőgépek s tengeri ültetők, itt ismerkedett meg a gazdaközönség a tejgazdasági szerekkel s az aratógéppel, motorokkal is: Mindezt nem lehet eltagadni.

Nemcsak hogy fenn kell tartani ezen gépkiallításokat, de fejleszteni kell. És pedig elsősorban szabályszerű *gépversenyekkel*, amikor mindig az legyen a fontos, hogy hazarészünk viszonyai között melyik gép a legalkalmasabb? Nem lenne azután haszontalan a termény kiállítást is nagyobb keretek közé szervezni, vagy legalább is speciális kiállítást rendezni (versennyel összekötve) pl. az erdélyi árpákból, tengeri-félékből, gyümölcsökből, komlóból stb. Hogy milyen formában, arról talán más alkalommal szölok.

—r.—s

A XV. tenyésztéskiallításról.

A VI. osztályban díjakat nyertek.

A) A tyúk-osztályban.

Szász Istvánné fehér kopasznyakuakért 40 kor., Voith Miklós sárga orpingtonért 40 kor., Berkes Pál sárga orpingtonért 40 kor., Baromfitenyésztő-Egyesület Kolozsvárt sárga orpingtonért 40 kor., Veszprémi Antal sárga orpingtonért 20 kor., Bilek Ferencz columbia-wyandotteért diszoklevél gr. Teleki L. Gyula sárga orpingtonért 20 kor., Szilágyi Ferenczné sárga orpingtonért 20 kor., Baromfitenyésztő-Egyesület Kolozsvárt plymouthért 40 kor., Dankó István sárga orpingtonért 20 kor., Elekes Árpád orpington × kopasznyakuakért 30 kor. és elismerő oklevél, Grandpierre Lajos sárga orpingtonért elismerő oklevél, Hulek Zsuzsanna sárga orpingtonért 15 kor., dr. Ignác Istvánné sárga orpingtonért 30 kor., Kerekes József plymouthért 10 kor., Lehocz János sárga orpingtonért 10 kor., Lészai Ferencz orpington × kopasznyakuakért 10 kor., Marosán Péter plymouthért 15 kor., Pap Lászlóné langshán × orpington diszoklevél, Református szeretetház Kolozsvár fehér kopasznyakuakért 20 kor., sárga orpingtonért 10 kor., Recsán Péter plymouth × kopasznyakuakért 10 kor., Türei Péter sárga orpingtonért 10 kor., Benedikty Józsefné sárga orpingtonért elismerő oklevél, Dekáni Hugó plymouthért 30 kor., Elekes Jánosné plymouthért elismerő oklevél, Horváth Jánosné bantámért elismerő oklevél, Fekely Károlyné fehér kopasznyakuakért elismerő oklevél,

Kornya Dánielné orpington kotló és csirkéért elismerő oklevél, Kocsis János sárga orpingtonért 10 kor., Kocsis Jánosné sárga orpingtonért elismerő oklevél, Láng Albert sárga olaszért diszoklevél, Nagy Lajosné plymouth és orpingtonért elismerő oklevél, Puskás Zoltán fekete kopasznyakuakért 15 kor., Seifert Gusztáv fehér kopasznyakuakért 20 kor., Szappanyos Miklósné sárga orpingtonért 10 kor., Székely Sándorné plymouthért elismerő oklevél, Szukomer Béla sárga orpingtonért elismerő oklevél, Ady Sándorné plymouthért elismerő oklevél.

B) A ludak osztályában:

Baromfitenyésztő-Egyesület Kolozsvárt emdeni ludért 50 kor., Bába Vilmos emdeni ludért 40 kor., Lázár László emdeni × olasz ludért 20 kor., Szabó Jenő nemesített magyar ludért 30 kor., és diszoklevél.

C) A kacsaak osztályában:

Losonczy Albert pekingi kacsaért 10 kor., Nyilas Károly pekingi kacsaért elismerő oklevél, Sáhling Viktor pekingi kacsaért 20 kor.

D) A diszbaromfiak osztályában:

Galambokért: Bodó Ferencz 10 kor., Cseh Péter 25 kor., Edvy Irma, Edvy Gyula, Edvy Istvánné, Ferenczy János, Garabet József, Gurát Béla, Kocsis János, Kocsis Jánosné és Varga Mariska elismerő oklevél, Keresztes Emil diszoklevél. Selyemtyukért: ifj. Székely József és Doles Ferenczné diszoklevél. Kanáriért: Horváth István elismerő oklevél.

E) A nyulak osztályában:

Héjjas Ferencz fehér házi nyulért elismerő oklevél, br. Huszár Margit ezüst nyulért diszoklevél, br. Huszár Mária Terézia fehér házi nyulért elismerő oklevél, Koch János belga óriás és bécsi kékért diszoklevél.

F) Baromfitermékekért:

Baromfitenyésztő-Egyesület Kolozsvárt sárga orpington tojásért 20 kor.

VII. Kettősfogat-díjazás:

Első díjat (300 kor.) nyert gróf Wass Jenő, második díjat (200 kor.) Tauffer Géza, harmadik díjat (100 kor.) gróf Teleki Géza, negyedik díjat (50 kor.) Almay Károly. Diszoklevelet nyert a Kolozspusztai m. kir. ménesbirtok négyes fogatáért és dr. Nagy Zoltán

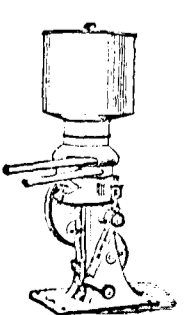
Harc a sertésvész ellen.

A Köztelekben Zimmermann Ágoston dr. foglalkozik ezzel a fontos tárggyal és a következtetést írja:

Németországban, különösen annak északi és keleti részén a sertésvész idült alakja ujjában ismét rendkívül nagy elterjedést nyert. Ezekről a helyekről azután a legkülönbözőbb irányban továbbhurcolták a járványt, mely a sertéstenyésztés ujjab veszélyeztetését vonja maga után.

A betegség egyes kóresetekből gyakran nehezen állapítható meg. Rendszerint a gyakori köhögés, a nehéz lélekzés és étvágytalanság jelzi a fellépését. Elhullás ritkábban következik be, hanem a beteg állatok lesoványodnak, leromlanak, a süldők elcsenevésznek, fejlődésükben visszamaradnak.

Hatósági intézkedésekkel egyedül, zárloak, t

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállítószóhoz, vaj és sajtgártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár

1660 FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám

KÜLÖNLEGESSÉG:

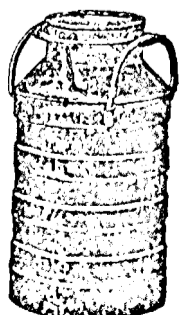
VAJKIVITEL:

„Svéd Globe Separator.”

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb áron veszünk át.

Árjegyzőkönyv, költségvetések, tervek ingyen és bormentve.

forgalmi korlátozások stb. elrendelésével eddig nem sikerült még sehol sem a járványt leküzdeni, terjedésének gátat vetni, különösen ha az már nagyobb elterjedést nyert és részben emiatt a beteg vagy a betegség gyanújában álló állatoknak megfelelő kártalanítás mellett való levágása ki nem vihető.

Másrésről azonban az eddig ismert és kipróbált *kezelési és oltási eljárások* sem vezetnek a kívánt eredményre, úgy, hogy ezidőszent a járvány elfojtására más eszköz nem áll rendelkezésre, mint *járványmentes tenyészállomány felnevelése*.

A hesszeni belügyi kormány újabbban ennek érdekében az idült sertésvészre vonatkozólag egy rendeletet bocsátott ki, melyet a következőkben ismertetünk:

Mindazok a gazdák, a kik *sertéstenyésztéssel* foglalkoznak és sertésvészmentes állományral rendelkeznek, felhivatnak arra, hogy ezt az illetékes hatóságnál bejelentésük, mire ez a hatósági állatorvos állandó felügyelete alá helyezi a vészmentes sertésállományt. Ezen állományba ezután újabb sertéseket csak a legszigorúbb elővigyázati intézkedések mellett szabad beállítani és pedig kizárólag csak vészmentes helyről származó tenyész- vagy hizóállományt, ha az megérkezte után egy teljesen elkülönített helyen a kéthetes megfigyelési időt gyanus tünetek fellépte nélkül töltötte ki. A vészmentes sertéstenyésztetek állatai más sertésekkel nem érintkezhetnek, a kocák csak oly kanokkal fedezhetők, melyeket a hatósági állatorvos vészmentesnek talált és megfordítva ilyen állományból a kanok is csak vészmentes kocákhoz bocsáthatók. A tenyészkanokra a hatóság különös figyelmet tartozik fordítani, ezek időnként vészmentességükre nézve alaposan megvizsgálandók. Ujjonnan vásárolt tenyészkanok, melyek nem a hesszeni nagyhercegségből származnak, hosszabb megfigyelési idő sikeres letelte után állíthatók csak be. Azoknak a sertéstenyésztőknek, kik ezen szigorú intézkedéseknek vetik magukat alá, erről igazolványok állíttatnak ki, sertéseik a hatóság által S bélyeggel jelöltetnek meg és a belföldi vásárokon mindenütt teljesen elkülönített helyen, mint sertésvészmentes tenyészállatok külön elbánásban részesülnek.

Uj termelési irány a takarmányrépánál.

Az utóbbi évtizedben a sok tekintetben megváltozott — belterjesebb — gazdálkodási rendszernél a takarmányrépa ugy hazánkban, mint Ausztriában mindig nagyobb és nagyobb területen termeltetik. Kétségtelen, hogy a jobb megmunkálás folytán a cukorrépának cukortartalma évről-évre növekedett.

Ma már mindig több répatenyésztő csakis arra törekszik, hogy a takarmányrépa tápanyagai közül egyedül a cukortartalmát növelje. Ezelőtt pedig csakis arra törekedtek, hogy a takarmányrépa kifogástalan alaku és nagy legyen, azaz csakis a tömegre dolgoztak. Ezen egyoldalú tenyésztés ezután sokszor megcsalta a gazdákat, amennyiben a nagy répaterméssel inkább csak nagy mennyiségű vizet és nem tápanyagot hordtak be földjeikről. A répatenyésztők nem törekedtek arra, hogy a nagy termőképességgel a répa tápanyagtartalma is fokoztassék. A jobban gondolkodó gazdák azonban hamar rájöttek arra, hogy az ily irányú répatermesztés hibás és hogy a répát nemcsak a termőképessége, hanem belső tartalma szerint is figyelme kell méltatni. Az utóbbi években ezután a takarmányrépa tenyésztésnél egészen más, egész-

séges, életrevaló irány kezdődött. Erre vonatkozó egészséges nézeteit Fruhwirth is elmondotta »Die Züchtung landwirtschaftlicher Kulturpflanzen« című munkájában. A takarmányrépa cukortartalmának növelésével annak eltarthatósága is jobb lesz, ami különösen tehenészetekben, ahol a vizenyős takarmányoknak oly jelentős szerepük van, kiválóan fontos.

A felsorolt okok folytán a répatenyésztők ma már arra törekednek, hogy a takarmányrépa cukortartalmát növeljék anélkül, hogy a répa termőképessége kisebb legyen. Ezt elérni pedig csakis úgy lehet, ha az őszszel kiválasztott és télen át eltartott répáknak cukortartalmát tavasszal meghatározzuk és csak azokat használjuk továbbtenyésztésre, melyek kifogástalan alakúak, magas a cukortartalmuk és a többi tápanyagtartalmuk. Különösen figyelembe kell vennünk a cukortartalmat, mert ez a takarmányrépában a legfontosabb tápanyag.

A takarmányrépa átlagos összetétele a következő: víz 88%, hamu 0,8%, nyersfehérje 1,1%, nyersrost 0,9%, nitrogénmentes vonadékananyag 9,1%, nyerszsír 0,1%. A nitrogénmentes vonadékananyag nagy részét a cukor képezi, Mindjárt szembeütik az, hogy a többi tápanyagok a cukortartalommal szemben elenyészően csekélyek. Eppen ezért a modern répatenyésztők főtörekvése az, hogy azon répákat használják továbbtenyésztésre, melyeknek nagy a cukortartalmuk és elég súlyosak. Hogy ez a tenyésztési irány a leghelyesebb, ma már minden hozzáértő elismeri.

Az elmondottak igazolására elégséges lesz felemlíteni azt, hogy Wohanka és Társa hírneves prágai répatenyésztők a folyó év tavaszán saját laboratóriumokban több ezer takarmányrépát vizsgáltak meg cukortartalomra és ezen vizsgálatokból néhány érdekes számot feltüntet az alábbi táblázat.

Eekendorffii oberndorfi mammut		r é p á k n á l	
A répák cukortartalma	darabszám	százalékokban	
1—2	%	1'5	—
2—3	»	3'0	0'4
3—4	»	8'5	2'2
4—5	»	25'7	8'1
5—6	»	24'3	21'1
6—7	»	24'8	30'0
7—8	»	11'2	26'0
8—9	»	1'0	10'2
9—10	»	—	1'8
10—11	»	—	0'2
11—12	»	—	—
12—13	»	—	0'2
		100'0	100'0
		100'0	100'0

Ha csak egy pillantást vetünk ezen vizsgálati eredményekre, azonnal meggyőződhetünk arról, hogy nemcsak a különféle takarmányrépák cukortartalma különböző, hanem ugyanazon répaféleség cukortartalma is nagyon széles határok között ingadozik. Azt mondhatná valaki, hogy ezen nagy cukorszázalék különbségek onnan erednek, hogy kis és nagyobb répák képezték a vizsgálat tárgyát és hogy a kis répákban aránylag több a cukor, mint a nagyobb répákban. Ezen feltevés azonban nem állhat meg, mert az összes répák, melyeknek cukortartalma meghatározott, 900 grammnál súlyosabbak voltak.

Az elmondottakból önként következik, hogy a takarmányrépának cukortartalom szerinti tenyésztése a helyes irány. Rümker szerint a takarmányrépa ily irányú tenyésztés mellett sokkal többet fog érni a gazdaságnak, mint a mennyit eddig ért, mert tápanyagtartalma feltétlenül növekedni fog.

Hazai takarmányrépa tenyésztőinknek is ezen irányban kell dolgozniok, ha elmaradni nem akarnak. Igaz ugyan, hogy sok idő, türelem és szorgalom kell hozzá.

Ezen új tenyésztési irány feltétlenül eredménynyel fog járni és a gazda a jövő években majd nemcsak nagy tömegű takarmányt vizsgál haza szántóföldjéről a takarmányrépával, hanem nagyon értékes takarmányt is. (Wr. Iw. Ztg.)

Uj gazdasági akadémiák.

Ő császári és apostoli királyi Felsője, folyó évi augusztus 17-én Ischlben kelt legfelső elhatározásával a gazdasági akadémiák új szervezeti szabályzatát jóváhagyta.

Ezen szervezeti szabályzat értelmében a keszthelyi, debreceni, kassai és kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézeteket Darányi miniszter akadémiákká alakítja át s az új szervezeti szabályzatot, a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémia, valamint a megszüntetett négy gazdasági tanintézet eddigi szervezeti szabályzatainak hatályon kívül helyezése mellett úgy a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémiára, mint a keszthelyi, debreceni, kassai és kolozsvári m. kir. gazdasági új akadémiákra nézve életbe léptette.

Ezen reformok ügyében tartott szakértekezleten, a szervezés tárgyában hozott határozathoz képest elkészült az akadémiák rendségi szabályzata, valamint a tanítási és a gyakorlati kiképzetésre vonatkozó tervezet is. A szervezeti- valamint a rend- és fegyelmi szabályok tartalmazzák a felvétel módozatait, amelyek szerint az első felvételi feltétel a gimnáziumi vagy realiskolai érettségi bizonyítvány, valamint »jeles« eredménynyel letett felső kereskedelmi érettségi vizsgálat. A beiratás október hó 1-től 8-ig történik személyes jelentkezés útján. A beiratási díj 10 korona, a rendségi hallgatók tandíja egész évre 80 korona, mely szorgalmas szegénysorsú hallgatóknak elengedhető.

Rendkívüli hallgatókul felvételnek teljeskorú férfiak, főiskolák hallgatói, vagy oly egyének, kik felsőbb tanintézeti tanulmányaik befejezte után egyes szaktárgyakat óhajtanak hallgatni.

A szabályok további szakaszai az előadások és gyakorlatok látogatását s a tanítás menetét szabályozzák; a tandíjmentességről s ösztöndíjakról szólnak.

A gazdasági akadémiák új tanítási terveze szerint a tanév október elsején kezdődik s július végéig tart.

A félévi vizsgák megszűnnek s megállapítja az alap-, szak- és záróvizsgák idejét s tárgyait, valamint a kötelező kollokválást.

Különösen fontos intézkedése az új szervezésnek, hogy a gazdasági gyakorlatot ezentúl az akadémia gazdaságának keretében kell megszerezni, miért is a három éves tanfolyam első u. n. gyakorlati éve, tulnyomóan a gazdasági gyakorlati kiképzetésnek van szentelve. A második és harmadik tanéven viszont elméleti előadások csak délelőtti tartatnak, a délutánok pedig a különböző szakterületek céljaira vannak fenntartva.

Az erre vonatkozó utasítás részletesen elősorolja mindazon teendőket, melyeket a hallgatók végezni kötelesek.

A gyakorlati kiképzetés két irányú, tudniillik olyan, mely a munkák gyakorlati megismerésére, másrészt pedig a munkák felügyeletére szolgál utmutatással.

A magyaróvári akadémia felvétel az 1906—07. tanévre az eddigi rendszer szerint történik. Az 1907—08. tanévtől kezdve azon-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kékzők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fü és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszőnyeg szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

ban ott is az első, vagyis gyakorlati év rendszeresítették s a magángazdaságban szerzett gyakorlati bizonyítvány nem fogadtatik el.

Az 1906-907. tanévben a gyakorlati bizonyítvány alapján belépők száma a rendelkezésre álló hely arányában állapították meg. Az óvári akadémiára nagyobb számban jelentkezők más akadémiára utasítottak. A haladó második évek ellenben számuk megszorítása nélkül még Óváron végezhetik tanulmányaikat.

Az új akadémiákon az 1906-907. tanévtől kezdve csak érettségi bizonyítvány alapján történhetik felvétel. Átmeneti intézkedésként a földmívelésügyi miniszter kivételesen VII. osztály felvételt is engedélyezhet ezen tanévre, ezek azonban csak tanintézeti jellegű hallgatók lehetnek, akik csak abban az esetben számíthatnak felvételre, ha az érettségi bizonyítvány alapján felvett akadémiai jellegű hallgatók létszáma ezt megengedi.

Az első gyakorlati tanév az új akadémiákon már az akadémiai szervezet alapján tartatik. A gyakorlati bizonyítvánnyal jelentkezők pedig még ezen tanévben a II. évre vétetnek fel, de kötelesek az I-ső évi tantárgyakból vizsgákat tenni.

Az ily alapon felvett hallgatók akadémiai jellegű hallgatók. A felvételre vonatkozó részletes felvilágosítások a magyaróvári, keszthelyi, debreceni, kolozsvári és kassai gazdasági akadémiák igazgatósága útján nyerhetők.

Könyvismertetés.

A kenyéradó növények fontosabb ellenségei s belegéségei címmel megjelent az Erdélyi Gazdasági Egylet könyvkiadó vállalatának 52-ik füzeté. Írta: *Dr. Barna Balázs* gazdasági s. tanár Kolozsvárt. — Hazánk népesedési statisztikájában nem lenne hiba, ha az egészségügyi (gyermekhalandósági) statisztika nem lenne olyan szomorú: a népesség ellátására szükséges kenyeret is megtudja termelni a magyar gazda: csak a veritékes munkával előcsalt zöldelő vetést nem tudja, nem bírja megvédeni a különböző állati s növényi ellenségektől. Pedig hiába keresi ki a gazda a legjobb földet, munkálja azt a legcélszerűbben, válogatja a vetőmagot stb: ha a természet rendjén állati kártétel következik be: s ettől elkedvetlenedve sem a bajnak nem áll elébe, sem pedig ha benne van, nem igyekszik kivédelni! A legtöbb gazda sem óvakodni nem tud, sem védekezni az állati, vagy penész-kártételtől, de megszabadulni már éppen nem igyekszik, talán éppen azért, mert a törvény Ő-ai is parancsolják! Nem egészen élelmes nép pedig az, a melyet csak a törvény rendelkezéseivel lehet irányítani!

Mint hazánkban általában, úgy hazarészünkben is fel-fel tűnik valamely gazdasági növényt pusztító baj, s bizon — ritka helyek kivételével — azt csak constatáljuk! A gabonaféléknél is sok baj fordul elő, s az üszök-elleni pácolás kivételével más irányban is nemigen védekezünk. Nagyon helyesen tette tehát az E. G. E. könyvkiadó vállalata, a midőn megbizta szerzőt ezen munkája megírásával, annál is inkább, mert ez neki sikerült is. Nagyon helyes a mű beosztása, midőn

állati és növényi ellenségeket ír le, előbbieket még aszerint is csoportosítja, ahogy a növény szárain, levelein, gyökerein vagy magtermésén pusztítanak-e? Ez jó a gyakorlati gazdának. 80 oldalon ismerteti: a hesseni legyet, frit-legyet, csikoshátú buzalegyet, szalmadarazsat, kukoricamolyt, marokkói sáskát, vetési bagoly-pillét, árpabogarat, gabnafutrinkát, drótférget, közönséges cserebogarat, juniusi cserebogarat, lótetűt, gabonaszipolyt, zsisziféléket, gabonamoly, buzafonal féreg, mezei pockot, továbbá kőüszögöt, repülő üszögöt, kukorica üszögöt, rozsdaféléket, anyarozsot s sörrohadást.

Egyszerű nyelvezettel, tiszta magyarsággal elmagyarázza az egyes bajok okozóját, származását, a betegség terjedését, praktikus oktat: miként kell az egyes bajokat elkerülni, azokkal szemben óvakodni s a továbbterjedést meggátolni. Minden lapon kiteszik, hogy szerző maga is tett gyakorlati megfigyeléseket s a védekezési módokból a legjobbakat írja le. Különösen érdekes, de adat-forrás jellegével bír a „sáskáról” írott fejezet; e téren szerző maga is közreműködött a Hortobágyon az 1905-i nagy invasio alkalmával. Nagy szorgalomról, éles megfigyelésről tanuskodik a 27. szöveg közé nyomott magyaróvári rajz, melyek legtöbbje szerző irónja alól kerültek ki, s ha külföldi munkákba jutnának is a magyar megfigyelő és rajzolóknak becsületére válnának. Buzdító példa arra nézve, hogy gazdasági tndományi szakmunkáink illusztrálásával is függetleníthetjük magunkat a külföldi irodalomtól: csak akarni s igyekezni kell!

A füzetet 1.50 koronáért Kolozsvárt, fentemlitett vállalat pénztárában (Erdélyi bank) lehet megrendelni.

Borona.

EGYLETI ÉLET.

Felhívás a gazdákhöz.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet fölterjesztésére *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a *karakuljuh* tenyésztésének nagyobb lendületet adandó, eredeti karakul kosokat és anyákat fog ezen juhajtva hazájából behozatni és a gazdáknak átadni.

Ezen elhatározás alapján fölhívjuk a gazdákat, hogy az E. G. E.-nél folyó évi *október hó 15-ig* jelentsék be: hány darab karakul kost és anyát vennének át az állam által importálandó állatokból.

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen juhok tekintélyes szállítási költsége valószínűleg nem fogja, vagy csak kis részben fogja a gazdákat terhelni, úgy, hogy ők a beszerzési áron vehetik majd át az állatokat.

Az E. G. E. elnöksége.

*

Szarvasmarha-díjazások Kolozsvármegyében.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvármegyei szakosztálya államsegélylyel és az állattenyésztési felügyelőség közreműködésével a tolyó év őszén négy járásra kiterjedően tart szarvasmarhadíjazást kisgazdák részére. És pedig:

1. a *mocsi* járásra kiterjedően *Mocson* október hó 7-én, *Gaal* Gyula bírálóbizottsági elnökkel;

2. a *mezőörményesi* járásra kiterjedően *Mezőörményesen* október hó 14-én, *Velits* Zoltán elnökletével;

3. a *gyalui* járásra kiterjedően *Gyaluban* október hó 21-én, *Lészai* Ferenc elnökletével;

4. a *tekei* járásra kiterjedően *Tekén* november 4-én, *Dósa* Endre elnökletével.

Minden járásban csak erdélyi-magyar szarvasmarhákat díjaznak a következő díjösszegekkel:

- I. *Tenyésztehenekért*: 1 első díj à 50 K.
1 második díj à 30 K.
2 harmadik díj à 20 K.
3 negyedik díj à 10 K.
- II. *2-3 éves üszökért*: 1 első díj à 25 K.
1 második díj à 20 K.
1 harmadik díj à 15 K.
2 negyedik díj à 10 K.
- III. *2 éven aluli üszökért*: 1 első díj à 20 K.
3 második díj à 10 K.

A pénzdíjakon kívül a bírálóbizottság korlátolt számú elismerő oklevelet fog kiosztani.

*

Gyümölcstermelők jutalmazása.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztálya utolsó intéző-bizottsági ülésén a *bánffyhu-nyadi* és *magyarbikali* gyümölcsösök kezelésének és miveleti állapotának megbirálását és a helyesen kezelt gyümölcsösök jutalmazását határozván el, f. évi augusztus 22-én a *bánffyhu-nyadi*, 30-án a *magyarbikali* gyümölcsösökön a helyszínen való bírálat megejtetett és annak eredménye a következő jelentésből tűnik ki, amelyet *Ritter* Gusztáv gazd. akad. főkertész szerkesztett:

A kisgazdák régi gyümölcsöseiben a korosabb gyümölcsfáknál az ápolás és gondozás hiányzik, ellenben a fiatal ültetvények, melyek többnyire almafákból állanak, rendesen vannak kezelve és a fiatal 2-20 éves gyümölcsfák kitűnően vannak fejlődve. Az almafajták közül a *Batul*, *Török Bálint*, *Londoni pepin*, *Téli arany parden* és *Ananász renet* nagy számban vannak ültetve.

A *bánffyhu-nyadi* gyümölcstermelő gazdák között következő gyümölcstermelőket jutalmazásra ajánlja a kiküldött bírálóbizottság.

1. I. díjra:
Buzás Márton (Jancsu) gazda 4 hold rendszeresen kezelt gyümölcsösért.

„AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetememes acélekek.

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekefej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Sürgönyeim: „Agraria” Budapest. Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1457

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

2. II. díjra:

Bokor István (makfalvi) gazda 1½ hold rendszeren kezelt gyümölcsösért.

3. III. díjra:

Varga István gazda ½ hold rendszeren kezelt gyümölcsösért.

Oklevéllel való kitüntetésre a bizottság rendszeren kezelt gyümölcsösökért a következőket ajánlja:

1. Id. Buzás János, vendéglős.

2. Paskuj Márton, kereskedő

3. Sebestyén János, kertész.

4. Király József, tkp. pénztárnok.

A magyarbikali gazdák között a bizottság a következőket találta jutalmazásra méltóknak:

1. I. díjra:

Kudor Mihók Ferencz, gazda 2 hold rendszeren kezelt gyümölcsösért.

2. II. díjra:

Kozma Kis György, gazda 1½ hold rendszeren kezelt gyümölcsösért.

3. III. díjra:

Kupa Pál, gazda ½ hold rendszeren kezelt gyümölcsösért.

Oklevéllel való kitüntetésre a bizottság rendszeren kezelt gyümölcsösökért a következőket ajánlja.

1. Antal Sándor Ferencz, gazda.

2. Kovács György, gazda.

3. Antal István Sánta, gazda.

A szakosztály részéről kiküldött bíráló szakértő Ritter Gusztáv tőkertész volt; a bírálatban Bánffyhunyon *Ravasz* György, a gazd. ismétlő iskola tanára, *Mátyás* Ferencz birtokos, Magyarbikalon *Régeni* Ferencz ev. ref. lelkész és több kisgazda vett részt. A díjakat az intézőbizottság határozata szerint nemes gyümölcs-oltványokban és kerti eszközökben fogja a szakosztály kiadni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A mai számmal az Erdélyi Gazdasági Egylet alapító és rendes tagjainak a Könyvkiadó vállalat által kiadott és dr. *Barna* Balázs által írt: „A kenyéradó növények fontosabb ellenségei és betegségei” című füzetet mellékletül küldi.

— Felhívás a termelő gazdaközöntséghez. Az őszi évad beálltával egymásra érkeznek szerkesztőségünkhöz és az E. G. E. titkári hivatalához tudakozó megkeresések a legkülönbözőbb termények: gyümölcsök és gyümölcstermékek, mindenemű vetőmagvak, méz stb. olcsó és közvetlen beszerzése iránt, miért is felhívjuk a termelő gazdaközönséget, hogy saját érdekében tájékoztassák kiadóhivatalunkat piaci termékeikről, hogy az érdeklődőknek kész felvilágosítással szolgálhassunk.

— Kérelem. A kolozsvári áll. komlótermelési szaktanár (I. Emke-tér 15. sz.) ezton is arra kéri a komlósbirtokosokat, sziveskedjenek címére idei komlótermésükből ca 150 grammnyi mennyiséget küldeni, a mennyiben a télen megéjtendő tudományos komlóvizsgálatokban sok fele hazai komlómintára lesz szüksége. A mintákat legcélszerűbb kis zsákokba préselve beküldeni.

— A husvizsgálat országos rendezése. A husvizsgálat országos rendezése tárgyában *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter egy szabályrendelet-tervezetet dolgoztatott ki, melyet most küldtek szét a törvényhatóságoknak s az érdekelt köröknek hozzászólás végett. A szabályrendelet egy közegészségügyi, mint állatgyógyászati szempontból kiváló fontossággal bír, mert annak életbeléptetésével a közfogyasztás céljából levágásra kerülő állatok s azok husának vizsgálata az egész országban egyöntetűen lesz szabályozva s ki lesz zárva az, hogy beteg állatok levágása, azok husának közfogyasztásra bocsátásával valamely ragadós betegség emberek és állatok között terjedjen.

A szabályrendeletben általánosságban az az elv érvényesül, hogy a közfogyasztásra kerülő állatok közbiztonságának megőrzésére s levágás előtt s levágás után husvizsgálók által megvizsgáltassanak. A közfogyasztás céljából levágásra kerülő állatokat s azok husát elsősorban állatorvosok fogják megvizsgálni; elegendő számú állatorvosok hiányában emberorvosok is és e célra külön kiképzett husvizsgálók lesznek alkalmazva. A husvizsgálók nagyobb forgalmú vágóhidakon tartott tanfolyamokon fognak kiképeztetni és csak egy vizsga sikeres letétele után lesznek a husvizsgálói teendőik ellátására képesítve. A szabályrendelet-tervezet több fejezetben kimerítő rendelkezéseket tartalmaz a közbiztonságokról, a husvizsgálókról s azok képesítéséről, a közfogyasztásra kerülő állatok életben és levágás utáni vizsgálatáról, az állatok levágásáról, a közfogyasztásra kerülő különféle husok megjelöléséről, a kifogásolt husok megsemmisítéséről, a mézszárselekek és huselárusításáról, a husneműek és hustermékek elkészítéséről és elárusításáról, a belföldi husszállításról, a közfogyasztásra kerülő szárnyasok, halak és vadak ellenőrzéséről stb. Ezekon felül a szabályrendelet-tervezethez egy melléklet is van csatolva, amelyben a nem állatorvos husvizsgálók részére a szükséges tudnivalók vannak közölve. A szabályrendelet-tervezet az érdekelt körök részvételével a földmivelésügyi minisztériumban október hó 29-ikén tartandó értekezleten kerül tárgyalás alá.

— Az erdőtörvény módosítása. A székelyföldi közbirtokosságok között élénk mozgalom indult meg az erdőtörvény módosítása érdekében. A mozgalom kezdeményezői báró *Orbán* Ottó közbirtokossági elnök és *Betegh* Pál most gyűjtik az aláírásokat az általuk szerkesztett kérvényhez, amelyet a képviselőházhoz fognak beadni.

A kérvényben kifejtik, hogy a most érvényben levő erdőtörvény hirtelen és kiméretlen végrehajtása rendkívül sok kárt okozott a székelységnek, mert szerintük megfosztotta legfőbb jövedelmi forrásától: az állattenyésztéstől. Az erdőtörvény alapján — mondja a kérvény — tizenhét év alatt, 1889-től 1905 végeig csupán Udvarhely vármegye területén, pénzbüntetés, kár és kártérítés címén közel másfélmillió koronát szedett be az állam s ugyanott a mondott idő alatt körülbelül nyolcvanötezer embert vetettek fogságba. Ez adatokat hivatalos okiratok alapján állították össze a kérvény szerkesztői s hogy annál drasztikusabban fessék a viszonyokat, átszámították a pozitívumokat az egész Székelyföldre, mivel mindenütt körülbelül egyformák a viszonyok. Az eredmény az, hogy az erdőtörvény nem egészen két évtized alatt a székely népnek mintegy 80 százalékját juttatta börtönre, azonkívül, hogy milliókra menő tömegtelen kárt okozott.

Meggyőződésünk szerint a képviselőház és a kormány a kérvényben ecsetelt viszonyokat alapos vizsgálat tárgyává fogja tenni, annál is inkább, mert most elsőrangú gazdasági érdek az, hogy a székely nép a maga állattenyésztését minél nagyobb mérvben kifejlessze. Mert az élelmiszerek és elsősorban a marhahús mai drágasága mellett az állattenyésztés talán még a fatermelésnél is hálásosabb üzemág.

— A székelyföldi méhészet emelése. Hogy a székely földműves nép a gazdasági mellékhaszonvételekből származható jövedelmét a kevés befektetést igénylő méhészetrel is gyarapítsa, *Darányi* földmivelésügyi miniszter Marosvásárhelyen, Gyergyó-Ditrón és Székelykeresztúron mintaméhészetet létesített. A Marosvásárhelyen létesített nagyobb arányú méhészet a székely papok, tanítók és kisgazdák részére a gödöllői Méhészeti Gazdaság mintájára *időleges tanfolyamok* fognak tartatni, hol nemcsak a hasznos méhészkedés ismeretét tanulhatják meg, de a kaptár-készítést is. Ezen méhészet gazdasági ügyeinek vezetését *Darányi* miniszter a székelyföldi kirendeltségre bízta és a méhes kezelés s a tanfolyamok

tartása, valamint a kirendeltség működési körében előforduló minden méhészeti ügy ellátása végett egyik méhészeti vándortanítóját a kirendeltséghez Marosvásárhelyre helyezte át. Hogy azonban a székelyföldön a méhészeti szakismeretek a legszélesebb körben elterjedést nyerjenek, Marosvásárhelyen kívül Gyergyóditróban és Székelykeresztúron is állított fel a miniszter szintén jól felszerelt mintaméhészetet, hol a tanfolyamokon kívül az utóbbi helyen a tanítóképző intézet növendékei egész éven át gyakorlatilag foglalkozhatnak a méhek körül. Három oly méhes van a székelyföldnek, melyben a székely nép a méhek kezelését alaposan elsajátíthassa, sőt tervbe vette a miniszter ezeken kívül a közeli jövőben még kettőnek u. m. Sepsiszentgyörgyön a fiu és Kézdivásárhelyen a leány-árvaháznál hasonló mintaméheseknek a felállítását is. Hozzávéve ehhez még azt, hogy a székely kisgazdák közt a miniszter segélyeket, főként méhészeti eszközöket is oszt ki, kilátás van rá, hogy a székely nép között a szóban lévő hasznos gazdasági mellékfoglalkozás nagyobb mértékben meghonosodjék.

— A Kuria és a gabonaraktár-szövetkezetek. Az agrártábor régóta sürgeti a gabonaraktár-szövetkezetek létesítését. A sok sürgetésnek lesz is eredménye, mert a földmivelésügyi ministeriumban törvényjavaslat készül a gabonaraktár-szövetkezetekről. A gabonaraktár-szövetkezet célja, hogy tagjainak gabonáját beraktározza, erre előleget adjon addig, amíg az nincs értékesítve. A kereskedők természetesen harcolni fognak a gabonaraktár-szövetkezetek ellen, a vasutak és a gazdák azonban erősen védik az intézmény szükségességét. A vasutak a waggonhiány megszűnését várják az új szövetkezetektől. Azzal érvelnek, hogy a gabonaraktárak elterjedésével remélhető, hogy a gabonaszállítmányok sokkal jobban és egyenletesebben fognak megoszlan s így a vasutak sem lesznek kénytelenek egyrészt vasuti intézkedésekkel védekezni, másrészt egy-két hónapi árutorlás miatt nagy kocsialományról gondoskodni. Érdekesnek tartjuk felemlíteni a Kuria egyik legutóbbi döntését, mely a szövetkezetek mellett foglal állást. A döntés a következő:

„A szövetkezet alapszabályainak az a rendelkezése, hogy tagjai azokra az árakra nézve, melyeket a szövetkezet a tagok részére raktáron tart, szükségletüket a tagoknak tartoznak fedezni, sem közérdeket, sem a tagok gazdasági érdekét nem sérti, mert ez a rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy az egyesület gazdasági érdekeit előmozdítsa. Az egyesület fennállásának és gyarapodásának előfeltételei ugyanis, hogy a tagjai részére beszerzett árukat a tagoknak eladhassa, ezt pedig biztosan akkor érik el, ha a tagok szükségleteiket ezekre az árakra nézve az egyesületnél fedezik, az eladásból elért nyereség pedig az ő javukra részükre gyűjtetvén, gazdasági érdekeiket nemcsak nem sérti, hanem előmozdítja. De nem sérelmes az alapszabályok ama rendelkezése sem, hogy a tag kizáratásának helye van, ha egy egész éven át a szövetkezeti üzletből semmit sem vásárolt, vagy bebizonyult, hogy a községben levő más üzletből ismételtelen oly árukat vásárolt, melyek a szövetkezet boltjában kaphatók, mert egyrészt a tagok az alapszabályok elfogadásával önként alávetik magukat a jelzett kötelezettségnek és így a vásárlásra nézve kényszer fenforgásáról szó sem lehet és mert más részt az alapszabályok kifejezetten fentartják kivált a tagok azt a jogát, hogy üzlet részének összegét beleértve a számadási időszakban az eladott áruk vételárfeleslegéből az őt megillető részt, követelheti s így a tagnak kizáratása vagy hátrányára nem szolgál, ez utóbbi rendelkezés egyébként a kereskedelmi törvény idevágó rendelkezésével lényegileg egyenlő.”

— Értesítés a komló-eladási árakról. A segesvári komlószövetkezet f. hó 7-i dátummal arról értesít, hogy a komló ára 50 kg-ként Saazban 185—220 kor., Nünborgben

120—130 Márka. A szövetség kéri a termelőket, hogy komlóknak eladásáról azonnal értesítsék a szövetséget.

— **Hussertés a Székelyföldön.** Pirkner János miniszteri tanácsos, az állattenyésztés országos fő-felügyelője tudvalevőleg már hosszabb idő óta buzgalkodik, hogy a *hussertést* a magyar kisgazdákkal megkedveltesse, illetve ennek tenyésztését nálunk bevezesse. Eddig összesen 1300 yorkshirei hussertést importáltak Angliából s az ország különböző részén osztották szét. A legújabb szállítmányt, mintegy 600 darabot, Pirkner tegnap osztotta szét. Brassó megye és a székely vidék kapja a szállítmány legnagyobb részét. Ezzel és a tavaly kiosztott két csoporttal együtt összesen 1302 darab az ország kisgazdái között szétosztott yorkshirei tenyészsertések száma, amit a kormány összesen 250 000 koronáért vásárolt Angliában. A yorkshirei sertés csaknem háromszor olyan szapora, mint a nálunk eddig tenyésztett mangalica zsirsertés és tenyésztesét nem fenyegeti oly erősen a sertésvész, mint emezét. A husnak eddig jó feldolgozás és alkalmas füstölés mellett igen keresett piaca nyílik nemcsak Európában, de még Amerikában is, s a földmívelési kormány most éppen az értékesítés megkönnyítésével s a megfelelő piacok kikeresésével foglalkozik. Tattersall telepén levő sertésszállítmányt *Wekerle* Sándor és *Daranyi* földmívelésügyi miniszter is megnézték. *Pirkner* és *Balogh* miniszteri tanácsosok kalauzolták őket.

— **Gazdatiszt kerestetik.** Főuri uradalomban esetleg azonnali belépésre keresnek gazdasági tanácsost végzett 28—30 éves nőtlen számtartót, akinek fizetése — egyelőre — teljes ellátás mellett 360 korona és 2 drb. borjutartás lenne. Az Erdélyrészi Gazdatiszt-Egylet tagjai bővebben ezen egylet tikári hivatalánál, Kolozsvárt tudhatnak meg.

— **Bérleti hirdetés.** A cs. és kir. 12. hadtest hadbiztossága a területén elhelyezett csapatok 1907. évi kenyér- és zabszükségletének szállítására ajánlati tárgyalást tűzött ki, mely Nagydisznód, Fogaras, Medgyes és Székelyudvarhely állomásokra nézve Nagyszebenben a hadtest hadbiztosságnál október hó 15. én, Botfalva, Szentpéter és Hóltövény állomásokra nézve Brassóban az élelmező főkraktárnál október 10. én, Feketehalom, Keresztényfalva, Vidombák és Rozsnyó állomásokra nézve Brassóban az élelmező főkraktárnál október 11. én, Abrudbánya, Szászváros és Erzsébetváros állomásokra nézve Gyulafehérvárt az élelmező raktárnál október 5. én, Beszterce, Marosvásárhely és a hozzátartozó sátoztáborra nézve Kolozsvárt az élelmező raktárnál október 8. án tartatik meg. Az ajánlat csak írásbeli lehet, a kenyérnek 840 grammos adagját véve számításba egy métermázsa felsütött lisztre, a zabnak pedig 4200 grammos adagjára vonatkozik és a tárgyalásra kitűzött napon legkésőbb délelőtt 10 óráig helyt kell lennie. Gazdasági egyesületek, egyes mezőgazdák és községek, különben egyenlő ajánlatoknál, előnyben részesülnek más ajánlattevők fölött és amennyiben a kívánt szállítást saját erejüktől, illetve termékeikből képesek végezni, a vádium vagy óvadék alól is felmentetnek. A hirdetés az ajánlati mintát is tartalmazza és az E. G. E.-nél valamint a felsorolt élelmező raktárakban, melyek kívánatra a Szállítási Feltételek füzetét is megküldik, a hivatalos órákban bármikor megtekinthető.

— **Cselédjutalmazás.** Lélekemelő ünnepély folyt le az alsólendvai uradalmi főbérnökség lendványi-falusi gazdaságában f. hó 3-ikán, a midőn Merkel letenyei főszolgabíró lelkes beszéd kíséretében átadta Szép József 46. életén ezen uradalomnál szolgált majorgazdának a földmívelésügyi miniszter 100 koronás jutalmát és dicsérőoklevelét. Utána Gál István plebános intézett emelkedett szöveget szavakat az egybegyűltökhöz, Isten áldását kérve továbbra is munkálkodá-

sukra. Végül dr. Kürty Dezső az uradalom főtitkára meleg szavakkal mondott köszönetet a főbíróknak, majd az egybegyűlt cselédséghez fordulva buzdító beszédben hangsúlyozta ama példás jó viszonyt, mely az uradalom munkaadója és cselédjei között fenn áll és mely lehetővé tette, hogy nem csak a kitüntetett, de a uradalom igen sok cselédje tekinthet vissza 20—30 és 40 éves szolgálati időre. Reményét fejezte ki, hogy kölcsönös jóindulattal ezen szép és mindkét félre nézve csak előnyös viszony továbbra is fennmarad.

A szép ünnepély végén az összes cselédség meg lett vendégelve.

— **Társas kirándulás Bukarestbe.** A bukaresti kiállítás magyarországi bizottsága, a bukaresti kiállítás iránt tapasztalható rendkívüli érdeklődésre való tekintettel elhatározta, hogy a kiállítást rendező összes gazdasági testületek tagjainak bevonásával társas kirándulást rendez az alábbi programmal: Indulás a keleti pályaudvarról: 1906 szeptember 29. szombat d. u. 2 órakor, vacsora az étkezőkocsiban, szeptember 30. vasárnap: reggeli Predealon, reggel 8:30 érkezés Sinaiába, délután ebéd Sinaiában, d. u. 6:16 indulás Sinaiából, este 9:20 érkezés Bukarestbe, október 1. és 2. án időzés Bukarestben, a kiállítás látogatása, a város megtekintése, sétakocsizások stb., október 3. án d. u. 5:55 indulás Bukarestből és október 4. én d. u. 1:15 érkezés Budapesti nyugati pályaudvarra. Részvételi díj személyenként 210 korona, mely összegben belfoglaltatnak az összes első osztályú gyorsvonatra szóló vasuti jegyek Budapestről Bukarestbe és vissza, a teljes ellátás az utazás alatt Sinaiában (fél napig) és Bukarestben (3 napig), az összes kocsiköltségek, belépőjegyek, vezetés, podgyászkezelés, szállodai borralaló és kalauzolás az egész utazás alatt, valamint a podgyászra felügyelő szolgáltsági költségei. Jelentkezési véghatáridő 1906 szept. 15. Jelentkezhet mindenki, aki a kiállításban részes valamelyik gazdasági testületnek a tagja, tehát a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, az Országos Iparegyesület, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete, a Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete, a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete és az Erdélyi Gazdasági Egylet minden tagja. A jelentkezés történhetik az illető egyesületeknél is, de leghelyesebb közvetlenül a bizottsághoz Budapest, V., Sasutca 1. intézni a bejelentést. A bejelentéssel egyidejűleg ugyanide személyenként 50 korona előleg küldendő be. Tekintettel arra, hogy a kiránduláson résztvevők száma 200-ban van megállapítva és hogy ezen szám túl nem léphető, jelentkezések a beérkezési időrend szerint fognak tekintetbe vétetni.

— **Az óriási Szaharán minden szegény utas keresi az oázist és imában ad hálát a Gondviselésnek, ha megtalálja. Így mi is hálát adhatunk, hogy feltaláltuk mindenünket, a kecskeméti *Első Alföldi Cognacgyár r.-t.*-től a világ legjobb italjában, a Tulipán-likörben. 1709**

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Hunyadvármegyében, vasuti állomáshoz közel fekvő birtokra, melynek főjövődélmezősége a magtermelésen kívül az *állattenyésztés*, *egy nagyobb tejjgazdaság* berendezése céljából **megfelelő tőkével**

társhérlő kerestetik.

A tejjgazdaság jövődélmezősége biztosítva van.

Beérkezett ajánlatokat a szerkesztőség továbbítja. 1789

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona záloglevélkölcsönök

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4½%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfai adnak véleményt. 1001

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részéről, **Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök**

„kizárólagos ügynökségével”

biztattam meg. Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgáljak.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgállok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmű jelzálogkölcsönt pénztételek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt veszít és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányáügynökség. Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discreet és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési felkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolítását.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,953.240.— „
Tartalékok	601.263.93 „
	Osszesen: 2,554.503.93 K.
1901. évi fölösleg	90.349.— „
1902. „	59.732.26 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	72.438.23 „
1905. „	61.730.60 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részletnek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Legyek

istállóból, konyhából, mé-

szárszékéből, vágóhidról

biztosan elűzetnek, ha

Legy-Bonodor-ral me-

szeljítik. — Legjobb már

tavaszkor! — Egy kiló

clegendő 25 □ méterre.

5 kiló, leírással, 6 korona,

franco, utánvétellel

FODOR FERENC

Budapest,

Kisfalndi - utca 40. szám.

1721. I.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löher-csöplők, tisztító-rosták, kő-ikolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szec: kavagók, repavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíthatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as árfolyam.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

Az Erdélyi Kereskedelmi Társaság
FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak

Jármos ökrök tinók,

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Cim:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár,
Szentegyház-utca 2-ik szám.
1762 Telefon 311.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.

Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. leszámít. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdaságiesteknek,

KÖLSÖNT

sorsjegyekre, értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szaksterü felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb tiszteleti feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgyári berendezéseket.
Szecskavágókat, 1461
Repavágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, szu-kor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Mútrágya, erőtakarmányok Derby-malasse, szák, ponyva stb. stb.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyrédmű közönség becses figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár Miskolc
Mátyás király-tér 10. Városház-tér 20.
Dés S.-A.-Ujhely
Felső-sétátér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak**
Kossuth Lajos-u. 70.

NAY és RÓNA

Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság és iparüzem számára.

1727

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.

Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.

Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Mezőgazdasági Áruhitelbank

Részvény-társaság.

Budapest, V. ker., Báthory-utca 5.

BANKOSZTÁLYA: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknak személyi hiteli kölcsönöket, kezes nélkül.

ÁRUOSZTÁLYA: mindennemű MÚTRÁGYÁK (KARTELEN KIVÜL) u.m.:
superphosphát,
thomassalak,
chilialétrum,
kainit, 1650
kalisót,
valamint az összes erőtakarmányok eladásával foglalkozik.

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mútrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu superfoszfátok és chilialétrum a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérészködések intézendők.

(1477)

Szivattyúk és Mérlegek

1718

különleges gyár
Garvenswerke,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

Bérbeadó birtok,

a besztercenaszódmegyei **Bilak** köz-
 ségben, Beszterce várostól 15 km.-nyire,
 Szeretfalva vasutállomástól 7 km.-nyire
 fekvő **bilaki uradalom.**

Bérlet tárgya	circa	2052	kat.	hold,
melyből beltelek	.	68	kat.	hold
szántó föld	.	898 ¹ / ₂	"	"
rét	.	207	"	"
legelő	.	581 ¹ / ₂	"	"
erdő	.	271	"	"
utak és egyéb inproduktív területek	.	27	"	"

A birtok jelenleg kiváló jó conditióban van,
 mert az utolsó 15 éven át a közös katonai kincstár
 nagyobb csikótelep céljaira tartván bérletben, igen
 nagy mennyiségű istálló trágyával rendelkezett. Belső-
 ségben urasági lak s körülötte szép fenyves; gazda-
 sági épületek fölös mennyiségben és igen jó karban.

Bérlet kezdete 1907. szeptember 30.; tartama 12—15 év.

Bérlőtől óvadék megkivántatik.

Bővebb információt nyújt és tárgyalásokat folytat
 1906. október hó elsején tul: 1782

Gróf Bissingen Ottóné

birtokainak központi kezelősége.

Megyesfalván, u. p. Marosvásárhely.

U. i. közvetítőkkal nem tárgyalunk.

A szakkörök vélemé-
 nye szerint

ez

a jelenkor

legjobb homlokzati festéke

Prospektussal, mintával, franco és díjtalanul szolgál-
 nak egyedüli gyárosai:

LUTZ EDE és TÁRSA festékgyár

BUDAPEST, VII. KER., ÖRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

MALTIN

a Doctor Trnkóczy
 krajnai hízaló és
 védőszeré. Keres-
 kedésekben is kap-
 ható s a legmaga-
 sabb kitüntetések-
 ben részesült. —
 Gondos gazdák
 minden tenyész-
 állatnak adják s
 ezrivel küldik a
 köszönő iratokat.
 Postán küldve 5 csomag
 ára 2 korona 70 fillér.
 Trnkóczy - gyógyszertár
 1689 Laibach.

Szász István

kissármási gazdaságában

eladó

diószegi, vöröskalászu és
 rábaközi

1785

őszibúza vetőmag,

melyek a magyarvári m. kir. országos nö-
 vénytermelési kísérleti állomástól kapott
 mag után termeltettek. — Bővebb felvilá-
 gosítással szolgál a tulajdonos:

Kolozsvár, Eötvös-utca 6. sz.

Ujdonság!

Ujdonság!

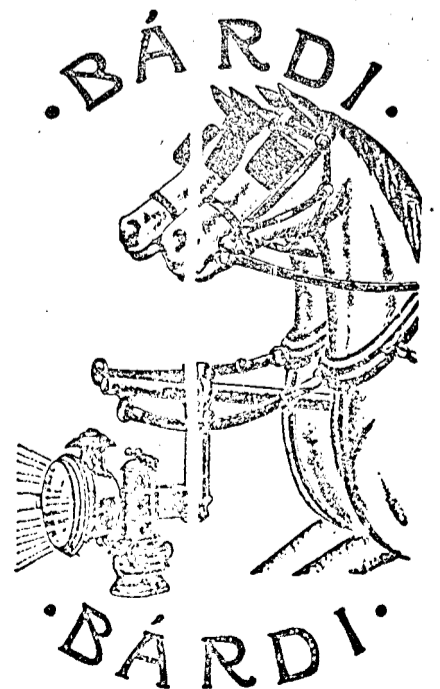
Gőzeke acetylen-lámpák

BÁRDI JÓZSEF

BUDAPEST, VI., GYÁR-UTCZA 10. SZ.

—• Király-utca mellett. —•

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Telefonszám 394.

Mendel Lázár Fiai sörfőzdéje, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű 1735

világos korona sörét

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelése alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.
 Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomobilok, szivó-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

THOMASSALAK-LISZT

Csillag-védjegyű Stern-Marko a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

minden kalászos-, kapás- és takarmánynövény (lóhere, lucerna, etc.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is.

Szíveskedjék a védjegyre, ólomzárra és tartalomjelzésre ügyelni!!!

KALMÁR VILMOS

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin. vezérképviselője a magyar korona országainak területén. 1747

Elpusztíthatatlan minőségű zsákok

juta-, len- és kender-
 legújabb magyar lenből készült vízhatlan vitorlavászon és juta kazal, gép- és szekértakaró

ponyvák

bármily nagyságban gyári áron 1738

kölesönzsákok

minden célra

kölesönponyvák

vasuti kocsi, szekér, behordási, rostaal és repceponyvák és asztagtakarás-hoz legmérsékeltbb kölcsönű ellenében

Kölesön és vételre vizmentes esőköpenyek Hungária kétszer sodrott favéges kézi kévekötelek. 130, 140, és 150 centiméter hosszban Minden anyag töltésére alkalmas egyszerhasznált zsákok vétele és eladása:

Nagel Adolf

zsák- és ponyva-nagyraktár és kölesön-intézetében.

BUDAPEST,
 V., ARANY JÁNOS-utca 10.
 Sürgőnycim:
 „Nagela, Budapest.”
 Vidéki telefon: 35-92 sz.

Fiumei Kávébehozali za Társaság

kolozsvári fióktelepe Mátyás király-tér 12.
 Telefonszám 475.

Óránként friss pörkölés 1786 — Világhírű —

„Soerabaja” kávékeverék.

Valódi „TÖRÖK” kávé, 1 kg. 3 kor. 80 fill. Zamatja és kitünő íze felülmúlhatatlan.

TEA és RUM különlegességek

Nőtlen kertészt keresek azonnali belépésre. A virágkertészet mellett, különösen a gyümölcsfa-tenyésztésben kell szakértelemmel bírnia. Fizetés meg-egyezés szerint. Oláh nyelv szükséges. — Bizonyítvány-másolatok, melyek vissza nem adatnak, beküldendők.

1784 **N. NALÁCZY GÉZA.**
 Puj — Hunyadvármegye.

Beck és Gergely

Budapest, V., Váci-ut 12.

1725 **Benzinmotoros cséplőkészletek. Teljes malomberendezések.**

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre. Teljes olajgyári berendezések. Elismert legjobb kivitelben szállíttatnak s mindenkor raktáron megtekinthetők.

GANZ és TÁRSA

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra Kolibri ilylampák Briliáns ilylampák reklámcélokra

Elektromos üzem berendezése uradalmakban és gazdaságokban. Meglévő üzemi berendezések átalakítása.

Elektromos üzemi szivattyúk, tejjgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezei vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések.

Mótorok benzin-, spiritusz-, gáz-, szivó-gáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemköltség: 1 1/2 -- 2 1/2 fillér lóerőnként és óránként.

Emelődaruk kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra.

1719 Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

Közuti hengerlőgépek gőzekék. Gőzmotoros személyszállító vasutikocsik kis és nagyvasutak számára.

Mindenféle vasuti kocsi személy- és teherszállításra. Vasuti felszerelések. Kéregöntésű kerekre (Griffin rendszere).

Hengerszék malmok számára, kéregöntött hengerekkel. Mindenféle malomgépek Egész malmok berendezése és felszerelése.

Brikettsajtók szén, fűreszpor s effélék briket-teszésére.

Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek a papír- és cellulózgyártáshoz. Transmissziók. Füstmentző készülékek. Gyári berendezések.

Pichkekets
 mindennemű vasöntvény-
 szerszámok kivételben
 pontosan és olcsón

1725 **Pichkekets**
 Budapest
 V. ker. Váci-utca 12. sz.

Vidékön megrendelés és pontosan
 és közölségek